

**STOP
PRZEMOCY
W RODZINIE**

NIEBIESKA KARTA

OD A DO Z

mgr Mariola Gośławska

Przemoc w rodzinie może dotknąć każdego, niezależnie od płci, wieku, stanu zdrowia, wykształcenia czy statusu społecznego

Przemoc – to zamierzone działanie lub zaniechanie działania jednej osoby wobec drugiej, które – wykorzystując przewagę sił – narusza prawa i dobra osobiste człowieka, powoduje cierpienie i szkody, wobec których osoba ta nie jest w stanie się bronić.

Jeżeli jesteś osobą doznającą przemocy, masz prawo do złożenia na policji lub w prokuraturze zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa przez osobę, która krzywdzi Ciebie lub Twoją rodzinę. Przemoc w rodzinie jest przestępstwem ściganym z urzędu.

Jeżeli jesteś osobą doznającą przemocy, masz prawo żądać od policji, prokuratury lub sądu zagwarantowania Ci bezpieczeństwa, w szczególności poprzez:

- izolację osoby stosującej przemoc, zatrzymanie osoby stosującej przemoc,
- zastosowanie wobec osoby stosującej przemoc zakazu kontaktowania się z Tobą lub zbliżania się do Ciebie na określonej odległość,
- zastosowanie wobec osoby stosującej przemoc nakazu opuszczenia wspólnego zajmowanego lokalu, bez względu na to czyją jest własnością (decyzja prokuratora lub orzeczenie sądu),
- wydanie wobec sprawcy przemocy w rodzinie postanowienia o ograniczeniu bądź nawet pozbawieniu władzy rodzicielskiej nad dzieckiem, ograniczeniu kontaktu (jeżeli przemoc była stosowana wobec dziecka).

Jeżeli jesteś osobą doznającą przemocy, masz prawo wymagać od pracowników pomocy społecznej, policji, oświaty, ochrony zdrowia oraz gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych WSZCZĘCIA PROCEDURY NIEBIESKIEJ KARTY.

Procedura Niebieskiej Karty – obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, policji, oświaty, ochrony zdrowia, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, w związku uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie.

Procedura Niebieskiej Karty jest interdyscyplinarnym planem pomocy rodzinie.

Wszczęcie procedury Niebieskiej Karty może nastąpić:

- w wyniku zgłoszenia sytuacji przemocowej do jednej z w/w instytucji przez osobę doznającą przemocy w rodzinie,
- jeśli świadek przemocy w rodzinie zgłasza w jednej z w/w służb lub instytucji sytuację przemocy,
- kiedy przedstawiciel instytucji wykonuje swoje obowiązki służbowe zauważy, że w rodzinie może dochodzić do przemocy (np. lekarz podczas badania, nauczyciel w szkole, policjanci podczas interwencji).

Pamiętaj, że do rozpoczęcia procedury nie jest wymagana zgoda członków rodziny, wobec której istnieje podejrzenie, że dochodzi w niej do przemocy.

Udział w procedurze Niebieskiej Karty umożliwi Tobie (osobie doznającej przemocy):

- uzyskanie zintegrowanego systemu pomocy,
- pomoc w zapewnieniu bezpieczeństwa,
- bezpłatną pomoc w formie poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego – wsparcie w rozwiązywaniu trudnych sytuacji,
- pomoc w ochronie przed dalszym krzywdzeniem – działania podejmowane przez specjalistów wobec osoby stosującej przemoc, w tym działania korekcyjno-edukacyjne, zobowiązanie do leczenia odwykowego, zakaz kontaktu, zakaz zbliżania się, nakaz eksmisji (w określonych prawem przypadkach),
- monitoring zmieniającej się sytuacji.

W procedurze Niebieskiej Karty uczestniczą:

1. Osoba dorosła doznająca przemocy – uczestniczy w procedurze osobiście.
2. Dziecko – wszystkie czynności przeprowadza się w obecności:
 - rodzica (jeżeli sam nie krzywdzi i nie ukrywa osoby stosującej przemoc),
 - opiekuna prawnego lub opiekuna faktycznego (w przypadku gdy dziecko przebywa w szkole lub innej placówce oświatowej, opiekunem faktycznym będzie nauczyciel lub wychowawca pod opieką którego w danej chwili przebywa dziecko),
 - pełnoletniej osoby najbliższej w rozumieniu art.115 §11 k.k. (w sytuacji gdy rodzice, opiekunowie prawni lub faktyczni są osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie),
 - w miarę możliwości psychologa,
 - pedagoga szkolnego, kuratora sądowego.
3. Osoba podejrzewana o stosowanie przemocy.

1. Wszczęcie Procedury Niebieskiej Karty – Karta A

Uzyskanie podstawowych informacji o rodzinie, w której zachodzi uzasadnione podejrzenie wystąpienia przemocy

Wszczęcie procedury następuje w chwili wypełnienia formularza „Niebieskiej Karty A”.

Może ją wypełnić:

- pracownik socjalny,
- policjant,
- pracownik oświaty,
- przedstawiciel ochrony zdrowia,
- członek gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.

Karta A zostanie wypełniona w przypadku gdy jedna z w/w osób, wykonując czynności zawodowe, poweźmie podejrzenie stosowania przemocy domowej lub uzyska zgłoszenie dokonane przez członka rodziny tudzież osobę będącą świadkiem przemocy.

Osoba podejmująca decyzję o wypełnieniu Niebieskiej Karty A musi mieć uzasadnione podejrzenie, że ma do czynienia z problemem przemocy domowej!!!

Karta A zawiera zbiór podstawowych informacji o osobie doznającej przemocy, formach przemocy zachodzących w rodzinie i sytuacji w jakiej się znajduje. Karta nie później niż w terminie 7 dni od dnia wszczęcia procedury po wypełnieniu zostaje przekazana do Zespołu Interdyscyplinarnego, który integruje i koordynuje działania w/w podmiotów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zespół Interdyscyplinarny funkcjonuje w każdej dzielnicy/gminie, najczęściej przy lokalnym Ośrodku Pomocy Społecznej. W jego skład wchodzi przedstawiciele wielu instytucji i organizacji pozarządowych (pomocy społecznej, policji, oświaty, ochrony zdrowia, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, kuratorzy sądowi, prokuratorzy etc.).

Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego w ciągu 3 dni przekazuje Niebieską Kartę A członkom Zespołu, który powołuje grupę roboczą. Grupy robocze pracują bezpośrednio z rodziną. Zajmują się problemami w indywidualnych przypadkach, a ich skład musi być adekwatny do potrzeb rozpatrywanej sprawy. W związku z tym sprawą konkretnej rodziny będą zajmować się przedstawiciele służb i instytucji działających na terenie, na którym zamieszkuje owa rodzina.

W skład grupy roboczej wchodzi przedstawiciele:

- jednostek organizacyjnych pomocy społecznej,
- gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
- policji,
- oświaty,
- ochrony zdrowia.

Ponadto w skład grupy roboczej mogą wchodzić kuratorzy sądowi oraz przedstawiciele innych podmiotów, będący specjalistami w dziedzinie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zadania grup roboczych to w szczególności:

- opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie;
- monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy;
- dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

Osoba wypełniająca Kartę A powinna przekazać osobie doznającej przemocy lub opiekunowi dziecka krzywdzonego tzw. [Niebieską Kartę B](#). zawiera ona informację na temat przemocy, prawnych konsekwencjach stosowania przemocy oraz adresy ogólnopolskich i lokalnych miejsc, w których można uzyskać pomoc, informację prawne i praktyczne dla osoby doznającej przemocy. W/w kartę możesz otrzymać najpóźniej na spotkaniu z grupą roboczą.

2. Diagnoza Sytuacji I Wstępny Plan Pomocy – Niebieska Karta C

Prace nad rozpatrywaniem indywidualnego przypadku wystąpienia przemocy w rodzinie rozpoczyna się od dokładnej diagnozy sytuacji rodziny i osoby doznającej przemocy w rodzinie. Diagnozy dokonują członkowie grupy roboczej. Zapoznają się oni z informacjami zawartymi w Niebieskiej Karcie A oraz informacjami uzyskanymi w środowisku domowym.

Następnie członkowie grupy roboczej zapraszają na spotkanie osobę doznającą przemocy. Rozmowa może być prowadzona w różnych miejscach, dogodnych dla osoby doznającej przemocy np. w siedzibie:

- Zespołu Interdyscyplinarnego,
- lokalnej instytucji pomocowej,
- także miejsce zamieszkania.

Spotkanie powinno nastąpić niezwłocznie od momentu wszczęcia procedury. W praktyce odbywa się w terminie od tygodnia do miesiąca od wszczęcia procedury. Ma ono służyć pogłębieniu informacji niezbędnych do właściwej oceny sytuacji mieszkaniowej, zdrowotnej, materialnej, prawnej, zawodowej, sytuacji dzieci oraz określeniu potrzeb oczekiwania osoby doznającej przemocy w rodzinie. Indywidualny plan pomocy powinien być uzgodniony z osobą doznającą przemocy w rodzinie i obejmować działania skierowane do całej rodziny.

Diagnoza sytuacji oraz plan pomocy zostaną zapisane w Niebieskiej Karcie C.

Grupa robocza zaproponuje wstępny plan pomocy dla Ciebie (osoby doznającej przemocy) oraz Twoich dzieci. Muszą być w nim zaplanowane działania wszystkich instytucji, które zostaną włączone w realizację procedury i wyszczególnione konkretne terminy ich realizacji. Może to być:

- pomoc w znalezieniu miejsca bezpiecznego schronienia,
- indywidualny kontakt z psychologiem lub terapeutą pomagającym ofiarom przemocy,
- konsultacje u pedagoga lub psychologa dziecięcego,
- doradztwo i pomoc prawa w sprawach karnych, rodzinnych, majątkowych,
- wizyty dzielnicowego i/lub pracownika socjalnego w miejscu Twojego zamieszkania,
- wizyty pielęgniarki środowiskowej,
- wsparcie socjalne i materialne – w zależności od potrzeb itd.

3. Spotkanie Z Osobą Stosującą Przemoc. Oddziaływanie Na Sprawcę Przemocy.

Niebieska Karta D

Niebieska Karta D – zawiera informację dotyczące diagnozy sytuacji osoby stosującej przemoc, działań podejmowanych w stosunku do tej osoby oraz zobowiązań przez nią podjętych.

Grupa robocza wzywa na spotkanie osobę stosującą przemoc w rodzinie. Celem spotkania jest wezwanie osoby stosującej przemoc do zaprzestania zachowań krzywdzących innych członków rodziny oraz motywowanie jej do pracy nad zmianą owych zachowań. Osoba stosująca przemoc zostanie poinformowana o:

- powodach powołania grupy i wezwania na spotkanie,
- samym zjawisku przemocy, jego objawach i fazach,
- konsekwencjach, przede wszystkim prawnych, stosowania przemocy w rodzinie,
- możliwościach podjęcia terapii lub przystąpienia do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym,
- konieczności zgłoszenia się, w przypadku gdy osoba stosująca przemoc w rodzinie nadużywa alkoholu, na spotkanie do gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.

W uzasadnionych sytuacjach grupa robocza może wnioskować do prokuratury o zastosowanie środków zapobiegawczych np.:

- nakazu opuszczenia przez sprawcę lokalu, w którym zamieszkuje wspólnie z pokrzywdzonym,
- zakazu zbliżania się i kontaktowania się z osobą pokrzywdzoną,
- dozoru policji,
- tymczasowego aresztu,
- uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym (orzeczenie sądu).

Dokumentacja z tego spotkania zostanie zapisana w Niebieskiej Karcie D.

Na posiedzeniu zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej nie zaprasza się dziecka.

4. Realizacja Indywidualnego Planu Pomocy Rodzinie. Monitoring Sytuacji W Rodzinie.

Grupa robocza będzie udzielić Ci wsparcia w realizacji działań wspólnie zaplanowanych w indywidualnym planie pomocy, np. w udziale w grupie wsparcia dla osoby doznających przemocy, konsultacjach psychologicznych, prawnych, powiadomieniach sądu itp.). Członkowie grupy będą monitorować sytuację w Twoim środowisku rodzinnym m.in. poprzez:

- spotkania z Tobą,
- spotkania z osobą stosującą przemoc,
- wymianę informacji między sobą tj. członkami grupy roboczej.

Plan pomocy jest na bieżąco modyfikowany na wypadek ujawnienia się nowych potrzeb ofiary przemocy. Plan powinien być zmieniany także wtedy gdy pomimo prowadzonych działań w dalszym ciągu dochodzi do przemocy.

Jeżeli w trakcie procedury nadal dochodzi do incydentów przemocy, należy wezwać policję i zawiadomić członków grupy roboczej.

W sytuacji gdy osoby uczestniczące w procedurze zmieniają miejsce zamieszkania, możesz wnioskować, aby zespół interdyscyplinarny prowadzący dotychczas procedurę, powiadomił o podjętych działaniach służby z nowej gminy.

5. Zakończenie Procedury Niebieskiej Karty

Zakończenie procedury Niebieskiej Karty następuje w przypadku:

- ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy,
- rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań.

Jej zakończenie możliwe jest jednak dopiero wówczas gdy członkowie zespołu lub grupy roboczej mają pewność, że przemoc w tej rodzinie nie występuje.

Zakończenie procedury wymaga udokumentowania w formie protokołu podpisanego przez przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego. O zakończeniu procedury powiadamia się podmioty uczestniczące w procedurze po jej zakończeniu.

Należy pamiętać, że jeśli po zamknięciu procedury Niebieskiej Karty w przyszłości nadal dochodziłoby do ataków przemocy w rodzinie, może a nawet powinna ona zostać wszczęta ponownie.

Pomoc jaką możesz uzyskać od poszczególnych podmiotów w ramach procedury niebieskiej karty:

Pracownicy socjalni Ośrodków Pomocy Społecznej:

1. Przeprowadzają diagnozę i rozpoznanie sytuacji w rodzinie i potrzeb osoby doznającej przemocy;
2. Udzielają kompleksowych informacji o możliwości uzyskania pomocy:
 - specjalistycznej prawnej, socjalnej, pedagogicznej, psychologicznej (konsultacje, grupy wsparcia, warsztaty umiejętności wychowawczych) i materialnej,
 - dzieciom doznającym przemocy w rodzinie i instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc (odebranie dziecka z rodziny, jeśli jest zagrożone jego życie lub zdrowie).
3. Organizują niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli zachodzi taka potrzeba;
4. Skierują do rodziny asystenta, który udziela jej pomocy w rozwiązywaniu codziennych problemów;
5. Zapewnią osobie doznającej przemocy, w zależności od potrzeb, schronienie, w całodobowej placówce świadczącej pomoc dla ofiar przemocy w rodzinie.

Funkcjonariusze policji:

1. Interwenują w miejscu zamieszkania rodziny w sytuacji zagrożenia zdrowia i życia, w tym:
 - w razie potrzeby udzielają pierwszej pomocy lub organizują dostęp do pomocy medycznej osobom poszkodowanym (wezwanie karetki pogotowia),
 - przeprowadzają rozmowę interwencyjną z osobą stosującą przemoc.
2. W razie potrzeby (zagrożenia życia lub zdrowia) stosują środki przymusu bezpośredniego, w tym:
 - zatrzymania do wytrzeźwienia osoby stosującej przemoc znajdujące się pod wpływem alkoholu i stanowiącej zagrożenie dla osób najbliższych,
 - zatrzymania osoby stosującej przemoc (do 48 godz.) nawet gdy jest ona trzeźwa, ale zachodzi podejrzenie, że po wyjściu funkcjonariuszy będzie ponownie stanowić zagrożenie dla najbliższych.
3. Poinformują osobę krzywdzoną o możliwych działaniach w sytuacji przemocy w rodzinie oraz wszczęcia procedury Niebieskiej Karty.
4. Przeprowadzają czynności procesowe na miejscu zdarzenia, w tym:
 - zabezpieczają dowody popełnienia przestępstwa,
 - sporządzają protokół zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa,
 - sporządzają notatki z interwencji – późniejszy dowód w sprawie.
5. Składają (dzielnicowy) systematyczne wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby doznającej przemocy, w zależności od potrzeb określonych przez Zespół Interdyscyplinarny lub Grupę roboczą.

Przedstawiciele Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

1. Przeprowadzają diagnozę i rozpoznanie sytuacji w rodzinie i potrzeby osoby doznającej przemocy;
2. Udzielają kompleksowych informacji o możliwości uzyskania pomocy:
 - specjalistycznej prawnej, socjalnej, pedagogicznej, psychologicznej (konsultacje, grupy wsparcia, warsztaty umiejętności wychowawczych) i materialnej,
 - dzieciom doznającym przemocy w rodzinie i instytucjach oraz podmiotach świadczących tę pomoc (odebranie dziecka z rodziny, jeśli jest zagrożenie jego życia lub zdrowie).
3. Organizują niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli zachodzi taka potrzeba;
4. Uruchamiają procedurę sądowego zobowiązania do leczenia odwykowego.

Pracownicy Ochrony zdrowia:

1. Udzielają osobie doznającej przemocy informacji o możliwościach uzyskania pomocy i wsparcia medycznego;
2. Zapewniają wydanie przez lekarza pierwszego kontaktu bezpłatnego zaświadczenia lekarskiego o ustaleniu przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała, związanych z zaistnieniem przemocy w rodzinie;
3. Podejmują interwencję w przypadku prawdopodobieństwa popełnienia samobójstwa lub gdy osoba chora psychicznie zagraża zdrowiu i życiu innych.

Przedstawiciele Oświaty:

- Przeprowadzają diagnozę i rozpoznanie sytuacji w rodzinie i potrzeby osoby doznającej przemocy, w tym w szczególności przemocy wobec dzieci;

- Udzielają kompleksowych informacji rodzicowi, opiekunowi prawnemu, faktycznemu o możliwościach pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcia rodzinie, w tym o formach pomocy dzieciom;
- Obejmują dziecko pomocą psychologiczno-pedagogiczną.

Każda z wyżej wymienionych służb jest zobowiązana do:

1. Wszczęcia procedury Niebieskiej Karty, gdy jej przedstawiciel poweźmie podejrzenie o przemoc w rodzinie;
2. Złożenia zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa;
3. Poinformowania wydziału rodzinnego i nieletnich sądu rejonowego o sytuacji dziecka, w rodzinach których stosowana jest przemoc.

Dopóty dopóki sprawca przemocy wobec bliskich czuje się bezkarny, prawdopodobnie nie zmieni się. Nadal będzie stosował przemoc, bez względu na składane obietnice. Z czasem może być coraz gorzej.

Jeśli jesteś ofiarą przemocy – nie czekaj, działaj!

Nie bój się poprosić o pomoc!

Pomoc możesz uzyskać między innymi TUTAJ:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębem Wielkim

ul. Strażacka 3

05-311 Dębe Wielkie

Tel. 25 756-47-47, 25 756-47-56

Możesz również zadzwonić pod Ogólnopolski Telefon

dla Ofiar Przemocy w Rodzinie

NIEBIESKA LINIA

800 120 002